

Saltenstrategier 2016 til 2020

Forord:

Salten Regionråd har de siste valgperiodene utviklet en egen strategiplan som er knyttet til det regionale samarbeidet i Salten. Formålet med å ha en strategiplan for Salten er å fremme bærekraftig vekst og utvikling til det beste for alle som bor og virker i Salten.

Saltenstrategiene skal bidra til å klargjøre fokus for det regionale samarbeidet, samt prioritere Regionrådets oppgaver for perioden 2016-2020. Strategiene peker også på ønsket fremtidsbilde for Salten mot år 2030. Strategidokumentet er oversiktlig og kortfattet og inneholder visjon, hovedmål og fokusområder med delstrategier som beskriver hvordan vi skal gjennomføre planen.

Salten Regionråd har det overordnede ansvaret for utviklingen og implementering av Saltenstrategiene, i nært samarbeid med kommunene i Salten og andre naturlige samarbeidspartnere.

De nye Saltenstrategiene er utviklet med bidrag fra en bredt sammensatt arbeidsgruppe, en åpen innspillskonferanse med bred deltakelse, styringsgruppe (Arbeidsutvalget) og Regionrådet. Planen skal behandles politisk i alle Salten-kommunene.

Vi takker for alle bidrag til planen, og håper at arbeidet med å realisere Saltenstrategiene vil motivere og engasjere slik at vi når målsettingen gjennom felles innsats.

Petter Jørgen Pedersen
Styreleder

Kjersti Bye Pedersen
Sekretariatsleder

Innhold

Forord:	1
Del 1: Fremtidsbilde og utgangspunkt	3
1.1 Salten mot 2030 – et ønsket fremtidsbilde	3
1.2 Nåsituasjon for Salten:	4
Del 2: Strategier 2016-20: Mål og fokusområder	6
2.1 Visjon	6
2.2 Verdigrunnlag	6
2.3 Mål	6
Del 3: Oppfølging av Saltenstrategiene	10

Del 1: Fremtidsbilde og utgangspunkt

I arbeidet med strategien har vi tatt utgangspunkt i *et ønsket* felles fremtidsbilde for Salten, og sammenholdt det med en felles oppfatning av hva som er ståstedet for regionen per i dag.

1.1 Salten mot 2030 – et ønsket fremtidsbilde

Salten er et attraktivt sted å bo og virke i, og hvor det tilbys trygge og utviklende oppvekstmiljø. De unge ønsker å bosette seg i regionen etter endt utdanning. Regionens kulturelle mangfold er i sterk utvikling, med nyskaping og bolystdrevet innflytting. Salten har fortsatt sterkt fokus på bosetting og integrering. Regionen har store natur- og kulturkvaliteter og er en arena for opplevelser i verdensklasse.

Salten er Nord-Norges mest folkerike region med 100 000 innbyggere. Bodø er en raus, velutviklet og funksjonell hovedstad for den nye region Nordland. Byggingen av “Ny by – ny flyplass” er igangsatt med de ringvirkningene det gir for hele regionen. En tydelig effekt av dette er sterkt internasjonalt preg som bidrar til økt internasjonalisering i næringsliv og befolkning. Tjornfjellet har gitt en velfungerende transportkorridor som har åpnet for nye markeder og muligheter. Fauske er videreutviklet som logistikknutepunkt for omlasting av gods, med en ny og moderne godsterminal. Den nye «Nord-Norge linjen» har flyttet mye av godstrafikken til sjø og bane. Kommunene rundt Bodø og Fauske er videreutviklet til attraktive steder med gode tilbud i landlige omgivelser.

Salten er en av Norges nye vekstregioner og en viktig bidragsyter i den norske økonomien. Regionen har en sterk og konkurransedyktig industri hvor det “grønne skiftet” har et stort fokus. Industri, mineraler, havbruk og reiseliv/kultur er våre fremste eksportnæringer, basert på en bærekraftig og høyteknologisk utvikling. Dette gir økt verdiskaping og attraktive arbeidsplasser i hele regionen. Næringslivet i Salten preges av nytenking og god samhandling, med etablering av fremtidsrettede næringsklynger. Arbeidslivet er preget av et høyt innslag av arbeidstakere fra hele Norge og andre nasjoner, spesielt innenfor forskning og nyetableringer.

NORD universitet besitter høy kompetanse og sterke fagmiljøer innenfor havbruk, og har tatt en ledende rolle og posisjon som Norges “blå universitet”. Dette har i stor grad bidratt til å utvikle Saltens rolle som kunnskaps-, tjeneste- og produktleverandør til havbruksnæringen langs hele norskekysten. NORD universitet tilbyr relevante utdanninger i forhold til arbeids- og næringslivets behov. Regionen har en velutviklet kunnskaps- og næringsklynge innenfor velferdsinnovasjon.

Ny infrastruktur forsterker naturlige bo- og arbeidsregioner i Salten, blant annet ved at det er gjort betydelige oppgraderinger langs veg, sjø og jernbane. I hele regionen ser man fram til åpningen av ny jernbane fra Fauske til Narvik som vil avlaste veiene for den økte godstransporten. Den raske forbindelsen til dobbeltspor på Ofotbanen gir nye ringvirkninger for næringsliv i Nordland. Etter 70 år byggestopp for jernbane har nye beregninger vist at dette er et svært samfunnsnyttig prosjekt og arbeidet med bygging er i gang.

Det er utviklet førerløse transportløsninger i deler av regionen. I tillegg er den digitale infrastrukturen videreutviklet med full fiber- og bredbåndsdekning i hele Salten, noe som bidrar til gode og attraktive bo- og arbeidssteder i hele regionen.

«Havørna Internasjonale Flyplass» er landsdelens viktigste internasjonale lufthavn og bidrar til at regionen, Europa og verden for øvrig er lett tilgjengelig.

1.2 Nåsituasjon for Salten:

Salten består av de ni kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Hamarøy, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold. Regionen er på 10 387,77 km² og dermed like stor som Østfold, Vestfold, Akershus og Oslo til sammen. Salten er plassert midt i Norge, hvor avstanden Fauske – Oslo er den samme som Fauske – Nordkapp.

Salten hadde pr. 1. januar 2016 om lag 80 000 innbyggere. Om lag 75 % av disse er bosatt i Saltens to bykommuner, med 63 % i fylkeshovedstaden Bodø og 12 % i Fauske. Den øvrige bosettingen er spredt rundt i de syv øvrige kommunene i Salten.

Salten kan by på flere nasjonalparker, lang og vakker kystlinje, Norges nest største isbre, en fantastisk skjærgård og et magisk øyrike, grotter, mektige fjell og et godt og variert kulturtilbud. I Salten kan du både ta del i et pulserende byliv og ha unike naturopplevelser.

Salten besitter store naturressurser og har en meget sterk og konkurransedyktig industri med stort potensial for videre vekst. Ser man overordnet på næringsstrukturen er det offentlig sektor som utgjør den største andelen med over 40 % av sysselsettingen. Næringer hvor Salten har spesielle fortrinn og som har et stort potensial for framtidig utvikling og vekst er spesielt industri, havbruk, landbruk og reiseliv- og kulturnæringer.

Salten har et godt utgangspunkt i forhold til å realisere nye muligheter og møte utfordringene i årene framover. Dagens situasjon for Salten er oppsummert slik:

SWOT

(Interne styrker/svakheter og eksterne muligheter/trusler)

<p style="text-align: center;">STYRKER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Store naturressurser og areal tilgjengelig • Befolkningsvekst (3,1 % fra 2011-2016) • Variert næringsliv • Fylkeshovedstad og NORD universitet • God på bosetting og integrering • Variert og rikt kulturliv • Godt samarbeidsklima i regionen • Lav arbeidsledighet (2,6 %) • Differensiert arbeidsgiveravgift 	<p style="text-align: center;">SVAKHETER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Samferdsel (store avstander, standard og materiell) • Befolkningsutvikling (alder og utflytting av unge) • Lavere befolkningsvekst enn nasjonalt (0,4 % ift 1,2 % årlig) • Lav sysselsetting i privat sektor (56 % mot 70 % nasjonalt) • Til dels svak kommuneøkonomi • Tilgang på spisskompetanse • Sårbar ift hjørnesteinsbedrifter, mangel på risikokapital, få store lokalt eide bedrifter • Få lærlingplasser, resultat og frafall i VGS
<p style="text-align: center;">MULIGHETER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naturressurser kan gi økt næringsutvikling (industri, mineraler, reiseliv og matproduksjon) • Store arealer blir gjort tilgjengelig som følge av flytting av forsvaret • Stort potensial for å utvikle spisskompetanse og nyetableringer innenfor sikkerhet og beredskap • Framtidig oljeutvinning • "Ny by – ny flyplass" • Økt fokus på nordområdene • Nye store vegprosjekter • Arbeidsinnvandring og bosetting • Mer målrettet og økt samarbeid internt i Salten, Øst-Vest samarbeid, EU mfl. • Ny kommunestruktur 	<p style="text-align: center;">TRUSLER:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Befolkningsutvikling og sentraliseringstrenden fortsetter • Forsvaret er i endring • Framtidig oljeutvinning • Store infrastrukturprosjekter i andre deler av landet kan gi mindre penger til vår region • Reduserte bevilgninger til fylkeskommunen • Nedlegging av landbrukseiendommer • Redusert folkehelse blant unge • Usikkerhet i internasjonal politikk og verdensøkonomi

- Salten har noen sentrale **fortrinn** som bør utnyttes i større grad. Disse er:
 - Tunge næringsmiljø som industri, havbruk, landbruk, reiseliv/kultur mfl., som gir grunnlag for god næringsvekst i hele regionen
 - Viktige natur- og kulturressurser, herunder en lang kystlinje og store arealer
 - Fylkeshovedstad med regionens felles flyplass
 - NORD universitet i utvikling
 - Bredt interkommunalt samarbeid
- Salten har også noen sentrale **utfordringer** som bør ha særlig fokus. Disse er:
 - Store avstander innad i regionen og dårlig utbygget bredbånd flere steder
 - Svakere befolkningsvekst enn landet for øvrig
 - Mange unge flytter ut av regionen
 - Svak felles identitet i Salten
 - Liten kultur for felles påvirkning/tydelige budskap nasjonalt fra regionen som helhet

Del 2: Strategier 2016-20: Mål og fokusområder

2.1 Visjon

Sammen gjør vi Salten til en attraktiv vekstregion

Ved valget av begrepene **sammen** og **vi** vektlegger vi at samarbeid skal stå i fokus. Dette betinger et forpliktende samarbeid mellom Salten Regionråd og kommunene i Salten, men også at samarbeid med andre offentlige tilretteleggere, utviklingsmiljøer og regionale og nasjonale myndigheter skal ha fokus.

Attraktiv vekstregion bygger på at Salten er et godt sted å være, og at regionen besitter store naturressurser som gir gode muligheter for rekreasjon og næringsutvikling. Næringer hvor Salten har spesielle fortrinn og som har et stort potensial for framtidig utvikling og vekst er: industri, havbruk, landbruk og reiseliv. En økt satsing på disse næringene vil kunne bidra til økt velferd i Salten og nasjonalt.

2.2 Verdigrunnlag

For å nå målene skal vårt samarbeid i Salten basere seg på et sett av felles verdier. Disse holdningene skal prege samarbeidet mellom kommunene i Salten, vår egen organisasjon og vårt samarbeid med andre:

Verdier:

- **Samstemt** Vi skal jobbe på lag, være raus og inkluderende, og bidra til god samhandling
- **Attraktiv** Salten er regionen for det gode liv og skal være et godt sted å bo, leve og besøke
- **Livskraftig** Vi skal være livskraftig og vital i vårt arbeid
- **Tydelig** Vi skal prioritere og enes om viktige saker – og snakke med én stemme utad
- **Energisk** Vi skal være initiativrik og handlekraftig i vårt arbeid
- **Nyskapende** Vi skal være fremtidsrettet og mulighetssøkende i utviklingen av samfunn og næring

2.3 Mål

Hovedmål for Saltenstrategiene 2016-2020

Vi skal skape verdier som bidrar til trivsel og velferd i Salten og nasjonalt, ved å være en attraktiv og konkurransekraftig region i vekst.

Delmål

Vi har disse tre delmålene for perioden:

- ✓ Fremme Salten som en attraktiv region å bo, arbeide og drive næring i, og besøke

- ✓ Bidra til å øke verdiskaping og sysselsetting som gir et mer konkurransedyktig næringsliv
- ✓ Styrke naturlige bo- og arbeidsområder, og Salten som et helhetlig servicemarked.

2.4 Fokusområder (innsatsområder)

For å realisere hovedmålet har vi definert tre fokusområder som det skal satses ekstra på i Salten. Dette er:

✓ **Attraktive Salten**

Mål: Fremme Salten som en attraktiv region å bo, arbeide, drive næring i - og besøke.

✓ **Kunnskapsbasert næringsutvikling**

Mål: Bidra til å øke verdiskaping og sysselsetting, som gir et mer konkurransedyktig næringsliv.

✓ **Infrastruktur**

Mål: Styrke naturlige bo- og arbeidsområder, og Saltenregionen som et helhetlig servicemarked.

2.4.1 ATTRAKTIVE SALTEN – BYGGE MERKEVARE OG IDENTITET

Mål: Fremme Salten som en attraktiv region å bo, arbeide, drive næring i - og besøke. Dette skal understøtte vekst i folketall og verdiskaping

Delstrategier:

A. Bidra til økt bolyst, trivsel og livskvalitet i Salten

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Satse på lokalsamfunn- og stedsutvikling
 - Salten skal framstå som en samlet kulturregion der tradisjon, opplevelse og tilhørighet er bærende elementer
 - Ha sterkt fokus på friluftsliv- og folkehelsearbeid
 - Utvikle bostedskvaliteter og tilrettelegge for attraktive områder
- ✓ Fortsette det gode arbeidet med bosetting og integrering av innvandrere – fokusere på de ressursene som denne gruppen kan tilføre Salten
- ✓ Støtte opp under regionale profilerings- og omdømmeprosjekter som er knyttet til å bo og arbeide i Salten

B. Salten skal være en attraktiv region å besøke

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Markedsføre og profilere Salten gjennom et felles destinasjonsselskap i Salten. Herunder å bidra til økt samarbeid i besøksnæringen og økt markedsføring – inkl. digital kommunikasjon.
- ✓ Støtte opp under strategiene i Masterplan for reiseliv – Bodø mot 2025
- ✓ Bidra i oppbyggingen av attraktive opplevelses- og aktivitetstilbud
- ✓ Bygge Saltens omdømme gjennom fokus på kvalitet på (alle) tjenester og tilbud

C. Styrke påvirkning og fellesskapskultur – snakke med én stemme

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Jobbe for økt samhandling på tvers av ulike miljøer, herunder å prioritere regionale og nasjonale saker og forene krefter omkring disse
- ✓ Tale med én sterk stemme utad gjennom felles budskap
- ✓ Bygge stolthet og felles identitet i Salten, herunder å konkretisere og forankre felles fremtidsbilder

2.4.2 KUNNSKAPSBASERT NÆRINGSUTVIKLING

Mål: Bidra til å øke verdiskaping og sysselsetting, som gir et mer konkurransedyktig næringsliv

Delstrategier:

A. Styrke næringssamarbeidet i Salten

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Utvikle en felles strategisk næringsplan for Salten
- ✓ Videreføre og formalisere næringsnettverket i Salten
- ✓ Styrke potensialet innenfor utvalgte næringer som havbruk, mineraler, reiseliv og matkultur, industri og "grønn industri"
- ✓ Definere felles utviklingsprosjekter med ressurser og personell
- ✓ Styrke samarbeidet med andre regioner i Nordland

B. Koble universitetet, utdanning, forskning, næringsliv og forvaltning

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Lage gode systemer for innovasjon
- ✓ Lage gode støttefunksjoner for gründere
- ✓ Etablerer nasjonale møtearenaer mv.
- ✓ Legge til rette for god samhandling mellom næringsliv, utdanning, universitet og offentlig forvaltning i planprosesser og utvikling av rammevilkår
- ✓ «Farge universitet blått» - støtte opp under at NORD universitet tar en ledende rolle og posisjon som Norges "blå" universitet

C. Understøtte Salten som etableringssted for større virksomheter; akkvisisjon

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Synliggjøre regionens fortrinn
- ✓ Jobbe for en offensiv påvirkning av beslutningstakere innenfor ulike områder
- ✓ Jobbe for å øke attraktiviteten overfor nasjonale og internasjonale bedrifter, forskere, arbeidstakere og studenter

D. Videreutvikle internasjonale allianser

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Utnytte de internasjonale samarbeidsmulighetene som «Ny by – Ny flyplass» gir
- ✓ Følge opp partnerskapsavtalen mellom Salten Regionråd og Nord-Norges Europakontor i Brussel
- ✓ Forsterke samarbeidet øst-vest, mellom Salten og Nord-Sverige

2.4.3 INFRASTRUKTUR

Mål: Styrke naturlige bo- og arbeidsområder, og Salten som en helhetlig serviceregion

Delstrategier:

A. Redusere avstandsulemper i regionen og inn/ut av regionen for å styrke bosetting og næringsutvikling

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Være en sterk pådriver for at prioriterte vegprosjekter blir realisert
- ✓ Arbeide for å opprettholde og videreutvikle gode båt- og fergetilbud
- ✓ Øke satsingen på jernbane for persontrafikk og gods, herunder å jobbe for økt frekvens på Saltenpendelen, utbedring av bane/kryssningsspor mv, etablering av ERMTS og på sikt elektrifisering av Nordlandsbanen
- ✓ Arbeide for at Nord-Norge linjen reetableres
- ✓ Utvikle smarte kommunikasjonsløsninger i regionen
- ✓ Utbygging av bredbånd/fiber – sikre at næringsliv og offentlig virksomhet får et fullverdig bredbåndstilbud i hele regionen

B. Forsterke naturlige bo- og arbeidsområder i Salten

- ✓ Etablere gode pendlertilbud
- ✓ Tilrettelegge for at folk kan bo og arbeide i distriktene
- ✓ Redusere behovet for pendling ved å satse på bærekraftige lokalsamfunn i distriktene med tjenestetilbud og arbeidsplasser der folk bor

C. Forsterke Bodø som regionsenter og fylkeshovedstad

Delstrategien gjennomføres ved å:

- ✓ Støtte opp under prosjektet “Ny by – Ny flyplass”

- ✓ Støtte opp under prosjektet "Smart City"
- ✓ Styrke Bodø som Norges luftfartsby, knutepunkt for luftfartsteknologi og inn-/utflyvning til og fra landsdelen

Del 3: Oppfølging av Saltenstrategiene

Ansvarlig for oppfølging og gjennomføring av Saltenstrategiene er Salten Regionråd. Gjennomføringen vil skje i nært samarbeid med kommunene i Salten og andre viktige samarbeidspartnere.

En egen handlingsplan vil bli utviklet av Salten Regionråd.

Implementering og resultater av Saltenstrategiene følges opp gjennom:

- Halvårlig rapportering fra administrasjon til Arbeidsutvalget.
- Årlig rullering av Saltenstrategiene i perioden 2017-2020. Disse behandles også av Regionrådet.
- Årlig utvikling og rullering av handlingsplan, med resultatmåling og allokering av ressurser.